

ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KOMISIJOS DARBO TVARKOS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Seimo Etikos ir procedūrų komisija (toliau – Komisija) – tai Lietuvos Respublikos Seimo sudaryta nuolatinė komisija, kuri prižiūri, kaip laikomasi Seimo ir Seimo narių veiklą reglamentuojančių teisės aktų, ir teikia išvadas bei pasiūlymus Seimui. Komisija sudaroma Seimo statuto 77 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Komisija vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos Seimo statutu, Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodeksu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu, kitais galiojančiais teisės aktais ir šiomis taisyklėmis.

3. Komisija savo veiklą grindžia visuotinai priimtomis moralės, etikos ir prigimtinėmis teisės nuostatomis bei samprata, kad Tautos atstovo statusas ir priedermės įpareigoja kiekvieną Seimo narį Lietuvos žmonių, Lietuvos valstybės interesus laikyti aukštesnėmis vertybėmis negu partiniai, grupiniai ar asmeniniai siekiai.

II. KOMISIJOS VEIKLOS KRYPTYS

4. Rengia teisės aktų, susijusių su Seimo narių veikla ir etika, projektus bei pasiūlymus.

5. Vadovaujantis etinėmis nuostatomis, padeda Seimui, jo padaliniams, Seimo nariams ugdyti demokratiškumą, derinti įvairius požiūrius bei įsitikinimus, siekti moralinės santarvės, Seimo narių žmogiškų tarpusavio santykių.

6. Prižiūri, kaip laikomasi Seimo statuto bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių Seimo narių veiklą. Seimo Pirmininko, jo pavaduotojų, komitetų bei komisijų pirmininkų, frakcijų ir Seimo narių siūlymu arba savo iniciatyva nagrinėja šių teisės aktų bei etikos pažeidimus, svarsto kilusius Seimo narių konfliktus ir, jeigu reikia, pateikia išvadas Seimui, jo Pirmininkui ar Seimo valdybai.

7. Seimo, Seimo Pirmininko, Seimo valdybos, Seimo posėdžio pirmininko, frakcijos, 1/5 Seimo narių prašymu nagrinėja ir teikia išvadas dėl procedūrinių ginčų.

8. Nagrinėja Lietuvos Respublikos teisėsaugos institucijų pateiktą informaciją dėl Seimo narių asmeninės veiklos, prieštaraujančios įstatymams, ir teikia išvadas Seimui.

9. Kontroliuoja, ar lėšos, gautos iš valstybės biudžeto Seimo nario išlaidoms, susijusioms su jo parlamentine veikla, naudojamos pagal paskirtį.

10. Analizuoja Seimo narių nedalyvavimo Seimo, Seimo komitetų ir komisijų posėdžiuose priežastis, sprendžia, ar nedalyvavimo Seimo posėdyje priežastys svarbios ir pateisinamos, skelbia Seimo tinklalapyje informaciją apie be pateisinamų priežasčių praleistus posėdžius bei pavedimų nevykdymą.

11. Nagrinėja asmenų, valstybės įstaigų, visuomeninių organizacijų laiškus bei pasiūlymus Seimo narių veiklos klausimais.

12. Prižiūri, ar Seimo nariai laiku ir tinkamai pateikia privačių interesų deklaracijas.

13. Remiantis Seimo narių privačių interesų deklaracijomis arba Seimo nario prašymu, parengia Seimo nariui rašytines rekomendacijas, kokių priemonių Seimo narys turėtų imtis, kad savo veiklą suderintų su Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu ir Seimo statuto 18 straipsnio reikalavimais. Jeigu Seimo narys nevykdo Etikos ir procedūrų komisijos rekomendacijos dėl interesų konflikto vengimo, Komisija gali teikti siūlymą Seimui įrašyti į posėdžio protokolą Seimo nariui įspėjimą. Jeigu po pareikšto įspėjimo Seimo narys ir toliau nevykdo Komisijos rekomendacijos dėl interesų konflikto vengimo, Komisija gali siūlyti Seimui priimti sprendimą dėl Seimo nario pašalinimo iš posėdžių salės.

14. Savo iniciatyva, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nurodymu arba gavus pareiškimą, kad kuris nors Seimo narys savo veikloje nevykdo Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo ir Seimo statuto 18 straipsnio reikalavimų, gali atlikti šio Seimo nario veiklos tyrimą. Apie gautus pareiškimus, nutarimą atlikti tyrimą bei tyrimo rezultatus informuoja, Seimo Pirmininką, pareiškimą pateikusį asmenį, Seimo narį, kurio veikla bus tiriama, ir Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją. Jeigu tiriant Seimo nario veiklą nustatoma, kad Seimo narys nevykdė Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo ir Seimo statuto 18 straipsnio reikalavimų, apie tai nedelsiant informuoja Seimą.

15. Teikia Seimui išvadas komitetams ir frakcijoms apskundus Seimo valdybos sprendimus, jeigu manoma, kad jie pažeidžia ar riboja Seimo nario, frakcijos ar komiteto teises arba priimti viršijant valdybai suteiktus įgaliojimus.

16. Apsvarsto kiekvieno Seimo nario kreipimąsi dėl jo teisių, nustatytų Seimo statute, pažeidimo ir pateikia motyvuotą atsakymą.

17. Nuolat kontroliuoja, ar Seimo nariai nepažeidžia Konstitucijos ir Seimo statuto nustatytų reikalavimų dėl Seimo nario pareigų derinimo ir Seimo pavedimu atlieka tyrimą, dėl galimo Seimo nario padaryto pažeidimo, nesilaikant Konstitucijoje ir Seimo statute nustatyto reikalavimo. Atlikusi Seimo nario veiklos tyrimą ir nustačiusi, kad Seimo narys pažeidė Konstitucijos 60 straipsnio 1 ir 3 dalyse, Seimo statuto 6 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus, Komisija kartu su atlikto tyrimo išvada pateikia Seimui nutarimo projektą dėl Seimo nario įgaliojimų nutraukimo.

18. Jeigu tiriant Seimo nario veiklą kyla įtarimų, kad Seimo narys galimai šiurkščiai pažeidė Konstituciją ir (ar) sulaužė priesaiką, Etikos ir procedūrų komisija ne mažesne kaip 4/5 visų komisijos narių balsų dauguma siūlo Seimui pradėti Seimo nariui apkaltos procesą, o jeigu kyla įtarimų, kad Seimo narys galimai padarė nusikaltimą, Komisija artimiausiame Seimo posėdyje apie tai praneša Seimui ir nedelsdama raštu Lietuvos Respublikos generaliniam prokurorui.

19. 17 ir 18 punktuose nustatytais atvejais Komisijos darbo tvarkai *mutatis mutandis* taikomos Seimo statuto 233–236 straipsnių nuostatos.

III. KOMISIJOS TEISĖS IR PAREIGOS

20. Komisijos teisės:

1) apklausti Seimo narį, kurio elgesys tiriamas, apklausti skundo autorių bei kitus asmenis, susijusius su Seimo nario tiriamu elgesiu ar politine veikla;

2) teisės aktų nustatyta tvarka susipažinti su reikiamais dokumentais ir gauti jų nuorašus (kopijas) bei kitą tyrimui reikalingą informaciją;

3) prireikus išvykti į įvykio vietą;

4) pasitelkti specialistus;

5) reikalauti, kad Seimo posėdyje klausimo svarstymas būtų atidėtas (ne ilgiau kaip savaitei), jeigu svarstymo metu buvo akivaizdžiai pažeistas Seimo statutas;

21. Komisijos narių pareigos:

1) laikyti paslapyje duomenis ar žinias, gautas vykdant tyrimą, jeigu tokie duomenys ar žinios sudaro valstybės, komercinę, banko, tarnybos arba kitą įstatymų saugomą paslaptį ir nenaudoti šių duomenų ar žinių asmeninei ar kitų asmenų naudai;

- 2) nebaigus tyrimo, niekam neteikti informacijos ir nekomentuoti apie vykdomo tyrimo aplinkybes, su tyrimu susijusius asmenis, turimą medžiagą, duomenis;
- 3) laikytis Komisijoje vertinamo Seimo nario nekaltumo prezumpcijos principo;
- 4) nusišalinti svarstant su jo asmeniu susijusį klausimą ar nagrinėjant jo inicijuotą skundą.

IV. KOMISIJOS PIRMININKO, KOMISIJOS PIRMININKO PAVADUOTOJO IR KOMISIJOS NARIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

22. Komisijos pirmininkas:

- 1) šaukia komisijos posėdžius, rūpinasi, kad būtų parengti jiems reikalingi dokumentai, kita medžiaga;
- 2) duoda komisijos nariams pavedimus, teikia su Komisijos veikla susijusią reikalingą medžiagą;
- 3) komisijos pavedimu ir savo iniciatyva kviečia dalyvauti Komisijos posėdžiuose reikalingus asmenis;
- 4) pirmininkauja Komisijos posėdžiams;
- 5) pasirašo Komisijos sprendimus, išvadas, protokolus;
- 6) atstovauja Komisiją santykiuose su kitomis institucijomis;
- 7) teikia Komisijai preliminarų kito posėdžio darbotvarkės projektą;
- 8) vykdo Komisijos pavedimus.

23. Komisijos pirmininko pavaduotojas:

pavaduoja laikinai negalintį eiti pareigų (išvykusį arba susirgusį) Komisijos pirmininką.

24. Komisijos narys:

- 1) vykdo Komisijos pirmininko ir Komisijos pavedimus;
- 2) teikia Komisijos pirmininkui ir Komisijai pasiūlymus dėl Komisijos darbo organizavimo;
- 3) dalyvauja Komisijos posėdžiuose sprendžiamojo balso teise;
- 4) siūlo Komisijai svarstyti klausimus, susijusius su Seimo ir jo narių veikla;
- 5) pristato Komisijai jam Komisijos pavestus parengti klausimus, teikia su nagrinėjamu klausimu susijusius pasiūlymus bei išvadas;

6) jei nesutinka su Komisijos sprendimu, gali pareikšti savo atskirąją nuomonę. Jeigu tai nuomonei pritaria ne mažiau kaip trys Komisijos nariai, jų pageidavimu, ji būtų skelbiama kartu su Komisijos priimtu dokumentu;

7) turi teisę susipažinti su visais Komisijos gautais dokumentais ir kita medžiaga, o prireikus naudotis ja vykdant savo pareigas.

V. KOMISIJOS DARBO TVARKA

Komisijos posėdžių organizavimas

25. Eiliniai Komisijos posėdžiai rengiami Komisijos pirmininko siūlymu. Neeiliniai Komisijos posėdžiai rengiami Komisijos pirmininko ar ne mažiau kaip 1/3 Komisijos narių reikalavimu, taip pat Seimo ar Seimo valdybos pavedimu. Preliminari eilinių komiteto posėdžių darbotvarkė paprastai yra tvirtinama ankstesnio komiteto posėdžio metu. Neeilinio posėdžio metu yra svarstomi tik komisijos posėdžio iniciatorių pateikti klausimai.

26. Komisijos posėdžiai ir posėdžiuose priimti sprendimai yra teisėti, kai juose dalyvauja daugiau kaip pusė visų Komisijos narių.

27. Komisijos posėdžiuose sprendžiamiems klausimams suorganizuoti ir išvadoms dėl projekto parengti Komisija paskiria ne mažiau kaip du atsakingus Komisijos narius, t.y. po vieną iš Seimo daugumos ir Seimo mažumos.

28. Komisijos posėdžiams pirmininkauja Komisijos pirmininkas, jam nesant jo pavedimu - pirmininko pavaduotojas.

29. Komisijos posėdžiai yra atviri visuomenės informavimo priemonių atstovams, išskyrus uždarus posėdžius. Prasidėjus posėdžiui draudžiama trukdyti komisijos darbui.

30. Uždari Komisijos posėdžiai Komisijos narių balsų dauguma gali būti rengiami kai nagrinėjami klausimai susiję su valstybės ar komercine paslaptimi, kai siekiama užkirsti kelią paskelbti žinias apie privatų asmens gyvenimą bei kitą informaciją, kurios naudojimą bei platinimą riboja įstatymai.

31. Į Komisijos posėdžius kviečiamas įstatymų nuostatas galimai pažeidęs Seimo narys. Apie posėdį pranešama raštu ne vėliau kaip prieš 3 dienas. Komisija gali svarstyti Seimo nario etikos pažeidimus, viešųjų ir privačių interesų derinimo klausimus ir jam nedalyvaujant, jeigu jis to prašo ir pateikia paaiškinimus raštu ar pakartotinai neatvyksta į Komisijos posėdį be svarbios priežasties.

32. Komisijų posėdžiuose, taip pat ir uždaruose, gali būti pakviesti ir dalyvauti į Komisiją neįeinantys kiti Seimo nariai.

33. Konkretaus pareiškimo žinybingumo ir jo svarstymas iš esmės tame pačiame Komisijos posėdyje paprastai nevykdomas. Galutinį sprendimą Komisija priima balsavimu. Balsams pasiskirsčius po lygiai lemia pirmininko balsas.

34. Komisijos posėdžiai protokoluojami. Protokolą pasirašo Komisijos posėdžio pirmininkas ir posėdžio sekretorius.

Pareiškimų Komisijai žinybingumas

35. Seimo nario elgesio tyrimas Komisijoje gali būti pradedamas, kai yra fizinio ar juridinio asmens skundas, kreipimasis ar pranešimas apie Seimo nario galimai padarytą Seimo nario veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų pažeidimą.

36. Siūlymas svarstyti Komisijos posėdyje pateikiamas raštu išdėstant klausimo esmę, motyvus, argumentus, nurodant pažeistų teisės aktų straipsnius bei nuostatas, pridedant, jeigu reikia, tai pagrindžiančius dokumentus (Seimo posėdžio stenogramos tekstą, Seimo posėdžio protokolą, spaudoje skelbtus straipsnius, garso bei vaizdo įrašus ir kt.). Seimo Pirmininkas ir Seimo posėdžio pirmininkas siūlymą svarstyti Komisijos posėdyje gali pateikti žodžiu be papildomų dokumentų, nurodydami motyvus bei argumentus.

Klausimas Komisijos posėdyje gali būti nagrinėjamas ir Komisijos iniciatyva.

37. Komisija, susipažinusi su kreipimusi, išsiaiškina, ar jame iškeltų klausimų nagrinėjimas priklauso Komisijos kompetencijai. Jeigu išsiaiškinama, kad kreipimąsi nagrinėti turi kita institucija, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas persiunčiamas nagrinėti kompetentingai institucijai, ir apie tai argumentuotai pranešama pareiškėjui ar jo atstovui.

38. Anoniminiai skundai nenagrinėjami.

39. Komisija, gavusi ne vieną kreipimąsi dėl tų pačių reikalavimų ir siūlymų, turi teisę nagrinėti juos kaip vieną kreipimąsi. Komisijos sprendimai dėl pareiškimų žinybingumo priimami pagal šios Tvarkos 46 punkto taisykles.

Pareiškimų tyrimas Komisijoje

40. Seimo nario elgesio tyrimas Komisijoje pradedamas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo pagrindo, nurodyto šių nuostatų 35 punkte, pradėti tyrimą atsiradimo. Komisija tiria pažeidimus, jeigu nuo jų padarymo laiko praėjo ne daugiau kaip 1 metai. Komisijos atliekamas tyrimas turi būti baigtas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tyrimo pradžios. Į šį terminą neįskaičiuojamas Seimo narių laikinojo nedarbingumo laikas, laikas tarp Seimo sesijų ir laikas,

kai Seimo narys yra išvykęs į tarnybinę komandiruotę. Prireikus Komisija gali, bet ne ilgiau kaip dviem mėnesiams pratęsti nustatytą tyrimo terminą.

41. Komisijai nusprendus pradėti Seimo nario elgesio tyrimą, Komisijos pirmininkas per 3 dienas nuo tyrimo pradžios turi surašyti laisvos formos pranešimą, kuriuo Seimo narys informuojamas apie pradėtą jo elgesio tyrimą, jo teises, pateikiami turimi duomenys apie padarytą pažeidimą ir prašoma Seimo nario iki nurodytos datos pateikti rašytinį paaiškinimą.

42. Seimo nariai, kurių elgesys tiriamas, turi teisę teikti Komisijai paaiškinimus, prašymus ir įrodymus, o baigus tyrimą susipažinti su tyrimo metu surinkta medžiaga, dalyvauti Komisijos posėdžiuose. Seimo narys, teikiantis Komisijai paaiškinimus, negali būti verčiamas teikti paaiškinimus prieš save, savo šeimos narius ar artimuosius giminaičius.

43. Pranešimui Komisijos posėdyje svarstomu klausimu paprastai skiriama iki 10 minučių, pasisakymui – iki 5 minučių, klausimams – atsakymams iki 10 minučių, diskusijoms – iki 20 minučių. Komisijos posėdžio pirmininkas gali suteikti žodį ir kitiems posėdžio dalyviams; kalbėtojai skiriama ne daugiau kaip 3 minutės.

Komisijos baigiamieji sprendimai

44. Išnagrinėjusi procedūrinius klausimus, Komisija gali priimti tokius baigiamuosius sprendimus:

- 1) nustatyti, ar buvo pažeistas Seimo statutas bei kiti teisės aktai, reglamentuojantys Seimo narių veiklą;
- 2) jeigu buvo pažeistas Seimo statutas - siūlyti, kad klausimo svarstymas Seime būtų atidėtas; pasiūlyti Seimui atlikti procedūrinius veiksmus, kuriais būtų pašalinti pažeidimai;
- 3) nuspręsti, kuri nuomonė atitinka Seimo statutą;
- 4) įvertinti, ar pateisinamos priežastys, dėl kurių Seimo nariai nedalyvavo Seimo posėdžiuose iš anksto numatytų balsavimų metu;
- 5) nustatyti, ar lėšos, gautos iš valstybės biudžeto Seimo nario išlaidoms, susijusioms su parlamentine veikla, naudojamos pagal paskirtį.

45. Išnagrinėjusi Seimo narių elgesio klausimus, Komisija gali priimti tokius baigiamuosius sprendimus:

- 1) konstatuoti, kad Seimo narys nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse, Lietuvos Respublikos Seimo statute, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatyme ar kituose teisės aktuose nustatytų valstybės politiko elgesio principų ir reikalavimų;

2) apsiriboti svarstymu Komisijoje;

3) konstatuoti, kad Seimo narys pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse, Lietuvos Respublikos Seimo statute, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatyme ar kituose teisės aktuose nustatytus valstybės politiko elgesio principus ir reikalavimus;

4) rekomenduoti Seimo nariui suderinti savo elgesį ar veiklą su Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse, Lietuvos Respublikos Seimo statute, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatyme ar kituose teisės aktuose nustatytais valstybės politiko elgesio principais ir reikalavimais;

5) rekomenduoti viešai atsiprašyti;

6) įtarus esant nusikalstamos veikos požymių, perduoti medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigoms ar prokuratūrai;

7) jeigu pažeidimas padarytas Seimo posėdžio metu, pasiūlyti Seimui skirti Seimo nariui įspėjimą ir jį įrašyti į posėdžio protokolą arba pasiūlyti pašalinti Seimo narį iš posėdžių salės.

46. Komisijos baigiamieji sprendimai priimami:

1) visiems pritarus be balsavimo, jeigu nė vienas posėdyje dalyvaujantis Komisijos narys neprieštarauja (bendru sutarimu);

2) posėdyje dalyvaujančių narių balsų dauguma;

3) atviru alternatyviu balsavimu posėdyje dalyvaujančių narių balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, sprendimą lemia pirmininko balsas;

4) jeigu Komisijos narys reikalauja, jo pasiūlymas turi būti pateiktas balsavimui.

47. Komisijos priimti sprendimai yra galutiniai ir neskundžiami. Pakartotiniai skundai apie galimą Seimo nario padarytą pažeidimą nenagrinėjami, išskyrus atvejus, kai gautame skunde yra nurodomos naujos aplinkybės, kurios nebuvo ir negalėjo būti žinomos atlikto tyrimo metu, ir dėl to Komisijos priimtas sprendimas yra galimai neteisingas. Dėl pakartotinio tyrimo būtinumo sprendžia Komisija ne vėliau kaip per 10 dienų nuo tokio skundo gavimo.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

48. Apie Komisijos atliktą tyrimą ir priimtą sprendimą pranešama asmeniui, pateikusiam skundą, ir Seimo nariui, dėl kurio priimtas sprendimas.

49. Po posėdžio yra parengiamas pranešimas Seimo spaudos tarnybai, visuomenės informavimo priemonėms, kuriame išdėstoma diskusijų svarstytais klausimais esmė bei priimti sprendimai.

50. Komisijos priimti sprendimai yra vieši ir turi būti skelbiami Seimo interneto tinklalapyje.

Komisijos pirmininkas

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Stundys', with a stylized, elongated 'S' and a trailing flourish.

Valentinas Stundys